

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: KRSKO.

Naslov za dopise: »Naprejš«, Krško.
Ček rač. št. 11.959.

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 6.
Četrtkova številka »Naprejš«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati)

Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.

Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste.

Po kongresu.

Menda je bil to prvi kongres, na katerem ni bila opozicija zaradi opozicije, ampak zaradi stvari same. Vsi, ki so imeli glasovalno pravico, so prišli na kongres zborovat, ne pa razbijat. En sam glas se je oglašil za obup, pa še ta je bil le glas neizvršene dolžnosti, slabe vesti. In besedo je dobil le zaradi našega načela javne kritike, ki dovoli vsakemu, da pove svoje mnenje in je potem takoj odšel, ker mu je bilo neprijetno odgovarjati na ugovore, da on in njegova organizacija nista upravičena govoriti o nezmoglosti stranke, ker nista izvršila svoje dolžnosti in torej po pravilniku niti glasu nimata. Vsak lahko razume, da govore nasprotniki o nezmoglosti naše stranke. Zato so nasprotniki. Med nasprotniki moramo pa šteti tudi naše ljudi, če ne dajo stranki, kar ji gre.

Zato pa kongres vendarle ni bil dolgočasen, kakor se nekateri tako radi boje, češ, med enakimi ne more biti prave debate. Bila je debata in še celo zelo ostra debata, čeprav se zaradi te debate ni čutil nihče tako razžaljenega, da bi bil odšel. Vsi člani kongresa so se zavedali, da socializem ni otroška igra, kjer vsak čas kdo izjavi, da noče več sodelovati, če ne gre po njegovem, ampak da je socializem družabno iskanje skupne prave poti, po kateri morajo potem hoditi vsi, tudi tisti, ki jim morebiti izbrana pot ni všeč.

Oba dneva sta bila polno izrabljena in člani kongresa so svojo resnost najlepše dokazali s tem, da ni nobeden čutil tolikšne utrujenosti, da bi se šel kam »krepčat« ali pa »hladiť«. Vendar se je izkazalo, da sta dva dneva premalo in da bo treba za prihodnji kongres več časa, kajti komaj polovica dnevnega reda je bila izčrpana, pa še to nekatere točke le v naglici, tako n. pr. kontroli ni bilo dovoljeno podati izčrpano poročilo, ampak le izjavo, proračun za 1924. leto je bil opravljen v par minutah, čeprav je to ena izmed najvažnejših točk. Itd. Vsekakor bo treba poskrbeti za boljše finance v centrali in podružnicah, da bo prihodnji kongres zboroval lahko več dni in da dobe delavci povrnejo vso zamudo pri delu, na drugi strani pa, da bo imel vsak delavec tudi od strani svojega podjetnika možnost izostati od dela za toliko časa, kolikor je treba. Da se zamujeno popravi, je sklenil kongres, naj se prihodnji kongres vrši že čez pol leta — povod za ta sklep je pa dala najvažnejša točka dnevnega reda: Ali naj se konstituirajo naša stranka kot vpisana zadruga z omejenim poročtvom ali ne. Predlog pokrajinskega odbora je dobil baš polovico glasov in je zato propadel, toda ne zaradi nasprotja, ampak zaradi tega, ker se je v veliki večini organizacij doslej še premalo debatiralo o njem, ker sploh ni nobeden izmed nasprotnikov polemiziral v strankinem tisku, ampak se imamo za vso polemiko zahvaliti pravzaprav samo nasprotnikom. To je posledica prevelike zaposlenosti naših zaupnikov in prevelikega strahu naših članov, ki še vedno mislijo, da je treba za dopisovanje v liste posebne akademične izobrazbe, namesto da bi začeli pisati in se pri pisanju naučili dobrega pisanja. Ker niso povedali svojih pomislekov javno v tisku, so jih povedali šele na kongresu — to je pa ne le zamuda časa na kongresu, ampak tudi v socialističnem razvoju. Ko se je pri debati to pokazalo, je bilo sklenjeno to vsestransko popraviti in dati ta predmet še enkrat na razpravo, zato pa sklicati kongres že po 6 mesecih. (Pri pogledu v koledar se vidi, da skoro ni mogoče drugače nego vršiti kongres v dnevih od 15. — 17. avgusta). Določitev pa je prepuščena novo izvoljenemu pokrajinskemu odboru.

Odložitev tega vprašanja je bila tem bolj potrebna, ker so se še celo nekateri zelo zavedni sodrugi vzdržali glasovanja in tako pokazali, da še ne vedo kako in kaj.

Pri tem vprašanju je prišlo tudi na dan, da se še ne zavedamo vsi, kaj pomeni 32. paragraf organizacijskega pravilnika, po katerem je strankin zbor suveren in so za svoje delovanje odgovorni

vsi glasujoči edinole svoji vesti. Organizacije morajo poslati misleče in vestne delegate, ki bodo po svoji vesti delali v korist vsega proletariata, ne pa da jim vežejo roke s tem, da jih že doma zaobljujejo na tako ali drugačno glasovanje. Tudi so nekateri mislili, da so člani pokr. odbora moralno vezani glasovati za predlog pokrajinskega odbora. To je popolnoma napačno. Vsak mora glasovati po svoji vesti, ta mu pa danes lahko pravi, da ni prav, kar je včeraj smatral za dobro. Kje bi bila svoboda vesti, če bi kdo v tem slučaju ne smel povedati, da se je včeraj motil in da misli danes drugače. To nima nič skupnega s kameleonstvom, pri katerem hočejo slabi značaji zakrivati svojo pravo misel in se drže po navadi tistega mnenja, ki ga vidijo pri nezavedni masi, ali pa pri drugih mogočnejših, denarnih ali vladnih. Tak kameleon se ne ravna nikdar po svoji vesti, ampak vselej po dobičku, ki misli, da ga bo imel, če se drži mogočnejšev, bodisi posameznikov bodisi mase. Tak kameleon tudi ne pove, da se je motil, ampak hodi od klerikalcev h komunistom, od teh k enotni fronti, od te k radikalom itd., pri tem pa izjavlja, da je ostal še vedno pri svojem starem prepričanju. Veljati hoče za nezmožnega, svojo čast išče v tem, da skriva svoje zmote, zato pa se lovi zdaj na levo, zdaj na desno, zdaj naprej, zdaj nazaj, žalostna trstika v vetru in viharju ljudske nezavednosti in političnih izprememb položaja.

Mi, ki hočemo delati za izboljšanje družabnega reda, moramo priznati, da smo zmožljivi vsi enako, moramo svoje zmote odkritosrčno povedati in ostati predvsem v soglasju s svojo vestjo. Le tako je mogoče, da ostanemo enotni kot stranka in da storimo začetek bodoče nove družbe. Čeprav imamo vsak druge možnosti. Če bi bili pa po svojih včerajšnjih zmotah prisiljeni, glasovati še danes za tiste zmote, bi bili nazadnjaki, na las podobni klerikalcem in drugim demagogom, ki pravijo, da vse vedo ker so govorili z bogom, ker imajo univerzo, ker so se česa naučili, ker so že od malega zraven itd. Mi takih bogov in božjih namestnikov ne maramo in s svojim načelom javnosti smo jih enkrat za vselej pokopali. To je ta kongres najlepše pokazal s tem, da je — čeprav na polovico preklan po nasprotjem glasovanju — vendar pokazal enotno in vztrajno voljo iskati skupno tiste poti, ki nas povede do cilja. Naša opozicija je stvarna, gradi tudi takrat, kadar ostro nasprotuje. Buržujem pa prepuščamo tiste sladke, »blagohotne« opozicije, ki se javno ne upajo »napadati«, zato pa tajno razdirajo s strupenimi bombami obrekovanja in težkim granatami kapitala.

To je uvidel tudi začetkoma omenjeni glas obupa in ko je odšel, je vzel s seboj tiskovine za obračun. Gotovo jih ni vzel zato, da bi tudi prihodnjič imel le posvetovalni glas, ampak da si s sodelovanjem pribori odločilnega. In tako opozicijo pozdravljamo, ker je — potrebujemo. Na tej poti bo stranka še vse hitreje rasla in napredovala nego v zadnjem polletju po zmagi nad zadnjo notranjo revolucijo.

Poročilo o XV. strankinem zboru.

2. februarja predpoldne.

Sodr. Franc Rinaldo st. iz Trbovelj otvori ob 10. v imenu pokrajinskega odbora zborovanje in pozdravi vse navzoče v imenu kraj. pol. organizacije trboveljske. Baš te dni praznujejo v Trbovljah 15-letnico svojega konsuma. S trdim delom je ta ustanova napredovala do svoje sedanjosti, isto pot pojde tudi naša stranka.

Zbor pride takoj na verifikacijo mandatov. Tu se je pokazala ena izmed mnogih izvrstnih novotarij, ki olajšujejo poslovanje in ki so vse posledica izvrševanja našega načela javnosti. Ker so bili delegati z glasovalno in posvetovalno pravico na temelju javnih računov že itak objavljeni v tisku, odpade izvolitev posebne verifikacijske komisije. S.

Martin Umek iz Globokega potrdi kot član strankinega nadzorstva, da se objavljeni in torej javno kontrolirani zapiski o delegatskih pravicah vjemajo tudi z zapiski v knjigah pri strankinem tajništvu.

Manjkajo samo ss. Janez Debelak iz Št. Vida nad Ljubljano, Franc Gubina za Sv. Peter pod Gorami in Josip Pastorek za Ljubljano. Zadnji je naznanjen za popoldne. Ss. Filip Grabner in Ivan Sekavčnik iz Črne imata po § 27. vsak po dva glasova.

Navzoči so bili torej: izmed članov pokrajinskega odbora: Vinko Möderndorfer iz Mežice, Ivan Baraga iz Brezic, Zvonimir Bernot strankin tajnik, Jurij Jeram z Jesenic, Vinko Eisinger iz Slovenjgradca, Andrej Martinšek iz Velenja, Alojzij Leskošek iz Celja, Franc Rinaldo in Ivan Krušič iz Trbovelj, Martin Umek iz Globokega in Franc Warleiz iz Brezic. Skupaj 11 članov pokr. odbora. S. Čopič je bil po sklepu pokrajinskega odbora in s soglasjem strankinega zbora tudi navzoč toda brez odločilnega glasu, ker kraj. org. v Pišecah, katere član je soodr. Čopič, ni vršila svoje dolžnosti napram stranki.

Po svojih delegatih so bile zastopane sledeče organizacije: 1. Brežice: Ivan Šetinc, 2. Škale: Miroslav Pevec, 3. Celje: Valentin Lebič, 4. Globoko: Franc Cizelj, 5. Velenje: Jože Kozelj, 6. Trbovlje: Leopold Majdič, Ivan Breznik, 7. in 8. Gorje in Jesenice: Anton Thaler, 9. Štore: Josip Resnik, 10. Hrastnik II: Josip Grum, 11. Črna: moška in ženska organizacija: Filip Grabner (z dvema glasovoma), Ivan Sekavčnik (z dvema glasovoma) in Julka Kozamurnikova, 13. Hrastnik I: Anton Warden, 14. Zg. Šiška: Ivan Marjek, 15. Ljubljana: Josip Pastorek, (prišel šele popoldne), 16. Videm-Krško: Martin Pondelak, 17. Mežica: Franc Repas.

S posvetovalnim glasom sta bili zastopani dve novi organizaciji: v Litiji po s. Weisbacherju in na Vrhnikih po s. Franju Langofu. Skupaj je bilo torej zastopanih 19 organizacij potom 20 delegatov s 23 glasovi, od teh 2 posvetovalna.

Zunanjih gostov je bilo naznanjenih 22, izmed katerih 4 niso prišli. Domačih gostov je bilo pa več, vendar se radi pomanjkanja prostora niso mogli udeležiti nepretrgano [stati se ne da dva dni, zato so se menjavali in je moralo po 10 do 20 gostov stati].

Na ta način je bila verifikacija članov kongresa z glasovalno pravico in brez nje v kratkem času gladko izvršena.

Nato preide zbor k volitvi predsedstva. Izvolita se ss. Möderndorfer za predsednika, Leopold Majdič iz Trbovelj za podpredsednika; za overovatelje zapisnika ss.: Karel Kisovec iz Ljubljane, Josip Resnik iz Štor in Franc Repas iz Mežice.

Sodr. Möderndorfer da na glasovanje predlog jutranje seje pokrajinskega odbora, naj bi vsak govornik govoril samo po pet minut. Po preteku tega časa se opozori in sme govoriti kvečjemu še pet minut. Zato pa imajo govorniki pravico, oglašiti se večkrat tekom debate. Ta novotarija se uvaja na naše kongrese zato, ker dolgevozniki referati nimajo mnogo pomena in smo jih sploh opustili. Predlog se soglasno sprejme.

Sledijo poročila pokrajinskega odbora. Najprvo poroča s. Zvonimir Bernot, strankin tajnik iz Krškega, o delovanju tajništva: Poročilo bo kratko, ker objavlja tajništvo organizacijske zadeve itak v tisku. [Poroča natančneje o gibanju posameznih organizacij.] Mnoge so zaspale. Marsikatera sploh ni bila objavljena kot naša, ker je obračunala vselej z zamudami. Najtočnejši organizaciji sta Trbovlje in Jesenice. V zadnjem času je opaziti večji red pri obračunavanju, zato pa število strankinih članov polagoma tudi raste. Tako smo imeli rednih članov, ki so plačali o pravem času in so njih organizacije tudi pravočasno obračunavale: avgusta 734, septembra 753, oktobra 799, novembra 813, decembra 858. Faktično jih pa imamo mnogo več in jih je do konca januarja obračunalo za december nad 900, samo da tabele nismo mogli pozneje še enkrat objaviti in

se ozirati na zamudnike še bolj nego se. Samo radi zamudnikov tudi marsikatera organizacija danes nima pravice do delegata na tem zboru, v bodoče boste morali bolj paziti na red. Samo tiste člane bomo smatrali za naše člane, ki za stranko tudi res delajo, ne pa da se socialiste samo imenujejo. Stranka potrebuje denarja. Kako ji nerad škoduje, je najbolj razvidno iz bilance, po kateri smo n. pr. za potnine v vsem letu izdali samo 13.657 Din! Pa to niso samo potnine za prirejanje shodov, ampak so pri tem vštete tudi potnine v druge svrhe (sodnijska pota itd.). Stranka je priredila torej zelo malo shodov, agitacija je mnogo premajhna. In to vse zato, ker mora stranka zaradi nerednega obračunavanja kuhati z vodo. Če ste brali v zadnjem „Ljudskem glasu“, da je dobil en sam član konsumnega načelstva za potnine v enem letu 14.542 Din, boste razumeli, kaj se pravi z veliko manjšo vsoto vršiti agitacijo za celo stranko! Skrajni čas je, da se prične organizacije zavedati, kaj je redno gospodarstvo. Iz raznih krajev se sodrugi pritožujejo o nerednem delovanju organizacijskih odborov. Poskrbite sami za red! Ovce, ki so nezavedne in bi se pustile vsak čas samo striči, prepustimo že enkrat njihovi usodi! Ko bodo ostržene in jim bo mraz, bodo že nazaj prišle in nam ne bodo s svojo lenobo več škodovale. Nered je kriv, da pokrajinski odbor ne more zmagovati velikih stroškov za železnico itd. ter ne more vršiti svojih sej tako pogosto, kakor bi bilo treba: samo 6 sej je imel letos, torej le za malenkost več, nego je po pravilniku dolžan. [Dalje v „Napreju“.]

Razno.

Trboveljskim rudarjem, ki so tako požrtvovalno odstopili prenočišča za člane kongresa, kakor tudi sodrugom, ki so to preskrbo tako lepo organizirali v sicer zelo težavnih trboveljskih stanovanjskih razmerah, izreka stranka potom svojega tajništva iskreno zahvalo. Živela solidarnost delavstva!

Kons. dr. za Slov. nas je prvo počastilo z važnim dopisom, ko smo se vrnili s kongresa. Kristan je res zmožen človek, povsod je prvi. Dolžni smo Konsumu 5.000 Din in zdaj nas tirja zanje, čeprav mu plačujemo 10% obresti, dočim plačuje on našim ljudem samo 7%. Ali naj še nadalje priporočamo, naj pustijo naši člani svoje vloge tam? Sodrug, odgovorite! Kdor ve, kako je treba odgovoriti, naj odgovori z dejanjem, ne z besedami. 15. t. m. bo „Sloga“, ki je na kongresu prevzela strankine finance, plačala konsumu polletne obresti; obenem plača lahko tudi dolg, če...

Socialističnega koledarja 1924 je nekaterim zaupnikom ostalo po par izvodov, ker so ga prepozno dobili; nekateri so ga že nazaj poslali; po drugod so ga pa prodali vsega in naročili nove izvode. Tako se bo počasi izravnal preostanek na eni in potreba na drugi strani, pa le počasi. Več zaupnikov je pisalo da ljudje nimajo denarja, in če ga imajo, ga dajo za pijačo, za zvonove itd., za koledar se jim ga zdi škoda. Vemo, da je to res, vendar — to bo treba izpremeniti. Da znaš pohvaliti koledar napram nam, ni dovolj, najti moraš potov, da dopoveš tudi nezavednim, kako jim je baš letošnji koledar potreben. Najbrž še sam nisi prečital vsega, kar je tam o političnih pojmi, drugače bi se ti to tudi pri manj zavednih posrečilo. Kjer se ljudje o teh pojmi razgovarjajo, tam so še po dvakrat — naročili in prodali. — Kdor izmed zaupnikov misli, da za tako stvarno agitacijo ni sposoben, naj si najde pomočnikov, kdor pa tega dela ne more sploh vršiti, naj pošlje neprodane izvode nazaj. Drugod bodo prišli prav če ne ta, pa prihodnji mesec. Korunov koledar se že trga, potem bodo kupili našega tudi tisti, ki se jim je tako mudilo, da niso mogli počakati na našega.

„SOCIALISTU“.

Pred našim kongresom je hotel „Socialist“ še zadnji trenutek zmešati glave delavstvu z objavo svojih organizacij. Takole piše v 4. številu (28. jan.):

Za december 1923 je obračunalo pri našem tajništvu 20 organizacij s 1143 člani. Te organizacije so: Ljubljana [77 članov], Ljutomer [9], Križe pri Trzinu [10], Oplotnica [26], Radgona [11], Ruše [12], Vič Glince [15], Breg pri Ptujju [41], Muta [140], Trzin [16], Maribor [386], Zagorje [32], Marnberg [13], Guštanj [47], Prevalje-Leše [40], Pobrežje pri Mariboru [9], Štore [39], Sv. Miklavž pri Mariboru [25], Ptuj [24], Celje [171], Skupaj [1143]. Šostanj za december še ni obračunal. Pokrajinsko tajništvo SSJ. Celje.

Veseli nas da so začeli Korunovci objavljati svoje „organizacije“ in svoje „člane“, še bolj nas bo veselilo, če bodo to delali vsak mesec in če bodo te objave tudi malo bolj pregledne. Da bomo videli, kateri mesec in kje njih denarni socializem napreduje in nazaduje, kateri prodajalec markic ima več sreče in kateri več denarja in kje so tisti požrtvovalni dobrotniki, ki kar iz svojega žepa plačujejo prispevke za „usmiljenja vredni proletariata“, s pomočjo katerega mislijo v „razrednem“ boju in v „revolucionarni ofenzivi“ premagati kapital pojutrnjim, dočim se danes še vežejo z njim v strokovno, gospodarsko in kulturno „enočno fronto“. Take preglede naj bi začel objavljati tudi „Delavec“, pri katerem gospodarijo eni in isti ljudje in hočejo strokovne organizacije centralizirati na enak način, kakor so

poskušali politične — seveda se jim bo posrečilo prav tako malo, kakor pri političnih, samo da se bo članstvo pri strokovnih še vse hitreje tajalo kakor pri „Socialistu“, ki je izgubil od 12. avgusta samo 524 članov. Strokovne organizacije bodo izgubile sploh vse člane, če bo zelena miza zborovala in odločevala prej nego pokrajinske organizacije na svojih pokrajinskih kongresih, pri nas na kongresu Strokovne komisije za Slovenijo. Svoje članstvo bodo obdržale samo tiste organizacije, ki se bodo tega položaja zavedale in pravočasno izvajale posledice, predvsem pa poučile predsednika Strokovne komisije, da ni bil izvoljen za to, da tvori „predsedstvo“, da mešetari z nečlani in da jih celo nastavlja za tajnike, dočim hoče odstavljati druge, od članstva izvoljene. Komur je res za napredek strokovnih organizacij, ta naj privede te organizacije do resnejšega premišljevanja in debat, ne pa k uboganju raznih zelenih miz.

Tudi poročilo o sodni razpravi proti Fr. Korenu je zanimivo in ga zato ponatiskujemo:

Ali je bil Bernot klerikalec? Na nekem zborovanju v Štoreh je s. Koren med svojim govorom omenil, da je bil Bernot svojčas urednik „Mira“. [Mir je bil glasilo slovenske klerikalne stranke na Koroškem za časa Avstrije]. — Bernot se je čutil zaradi teh besedi s. Korena žaljenega, češ, da mu je hotel s. Koren s tem očitati spremembo političnega prepričanja in je s. Korena pri okr. sod. v Celju tožil. Vršili sta se dve razpravi, pri katerih je s. Koren izjavil, da konstatiranje dejstva, da je bil kdo urednik Mira, če tudi ne bi bilo točno, ne more biti žaljivo. Sicer pa je izjavil, da nastopa dokaz resnice zato, da se je Bernot svoj čas v Celovcu tako udeleževal, da se more opravičeno sklepati, da je Bernot svoje politično prepričanje od takrat spremenil. S. Koren je pred sodiščem sicer priznal, da nemore dokazati, da je bil Bernot urednik Mira, pač pa je ponudil po pričah dokaz resnice za sledeče okoliščine: 1. da je bil Bernot sotrudnik Mira; 2. da je v Celovcu občeval stalno s politiki okrog Mira; 3. da je bil predsednik podružnice Ciril in Metodove družbe, torej nesocialistične nacionalne organizacije. Sodišče teh dokazov ni pripustilo, ampak je obsodilo s. Korena na kazen 100 Din, češ, da tega ni dokazal, da bi bil Bernot res svoj čas urednik Mira. S. Koren je proti tožbi napravil priziv.

To je suho poročilo o tej zanimivi pravdi; ko bo stvar končno končana, bomo o njej seveda poročali.

Tako so „Socialistova“ suha dejstva. Res so suha, samo okostje. Tega n. pr. ne pove, da je s. Bernot izjavil, da se zadovolji, če Koren dokaže vsaj sotrudništvo, kajti tudi to bi bil madež, zato bo s. Korenom vred zagovarjal očitanje tega madeža pred sodiščem. Na vsak način hočemo zvedeti, kdo so tisti „zanesljivi sodrugi“, ki so Korunu to obrekovanje našepetali in ki jih Koren tako spoštuje, da jih imenuje zanesljive. S časom bomo to gospodo že še naučili govoriti resnico.

Korupcija med delavstvom. Ko je naša stranka začela delati red in zahtevati, da mora vsak njen član redno plačevati svoj prispevek, so Kristan in Kocmur, Golouh in Petejan ter drugi bogovi izjavili, da je nedostojno za stranko, če se organizira na denarju, namesto na ideji. Pa stranka se je organizirala na ideji, le to je zahtevala, naj njeni člani v imenu te ideje stranki tudi po svoji moči prispevajo, da ji ne bo treba jemati denarja od — trgovcev z idejami. Zdaj, ko je naša socialistična misel na vsej črti prodrla, zdaj nastopajo vsi takratni naši nasprotniki tudi za to in pišejo v „Socialistu“ št. 4 z 28. januarja, govoreč o komunistični korupciji, takole: „Res je, da je denar za delavski pokret potreben. Ni pa mogoč zdrav delavski pokret, ki se ga z denarjem obvladuje. Na to vabo se nasovi preveč pokvarjenih elementov.“ Za to imenito slovenščino so odgovorni gg. juristi pri „Socialistu“, za vsebino pa, ki je popolna potrditev naše taktike, naj se urednik ali pa pisec zagovarja pred vso Korunovo stranko, ki s to izjavo sploh nima več pravice do obstanka. Od delavstva nima ne prispevkov, ne zbirka za tiskovni sklad, ne naročnine, pač pa ima denar iz raznih nesocialističnih podjetij, ki se zato tako šopirijo v vodstvu te lažesocialistične stranke.

Sicer je pa to opazko pisal kak tak „socialist“, ki hoče s tem skriti, da je sam tudi eden izmed tistih „pokvarjenih elementov“, ki so šli zaradi denarja od Kristana in agitirali za komunizem, potem pa zopet h Kristanu in agitirali zanj in za njegov socialpatriotizem.

O agrarni reformi so se začeli v Beogradu prerekati na vseh straneh. Najhujši so dobrovoljci, ki so zagrozili vladi, da ne poidejo brez krvoprelitja z zemljišč, če se takoj ne sestavi odbor za zakonski načrt o razlastitvi veleposestev. Vojvodinski radikali kujejo take načrte, da bi moral znášati maksimum za posvetna veleposestva 300 ha, za cerkvena 100 ha. Vlada zavlačuje agrarno reformo, kolikor se da. Tako bi bila morala že davno rešiti 51 členov agrarnega zakona za Dalmacijo, rešila pa je le 3 člene. Stvar bi bila brez pomena, tudi če bi jih rešila vse. Videli smo le prevečkrat, da najlepši agrarnoreformni zakoni nič ne pomagajo, če se ljudstvo ne briga za organizacijo, ki bi buržoazijo lahko k temu prisilila, da bi začela svoje zakone tudi izvrševati.

Izseljeniški komisariat v Zagrebu naznanja, da morejo tisti izseljeniški povratniki, ki se tekom

6 mesecev zopet povrnejo v Združene države, vzeti tudi ženo in svoje ne več nego 18 let stare otroke s seboj, ne da bi se bilo treba pri tem ozirati na izseljeniško kvoto. Ta ugodnost bo veljala od tistega dne, ko bo jugoslovenska kvota izčrpana [najbrže že ta mesec], pa do konca junija t. l.

Grška vlada je odstopila, ker je Venizelos težko bolan. Novo vlado sestavi Kafandaris.

Na II. kongresu sovjetske Unije je bila izvoljena nova eksekutiva. Novoizvoljeni tajnik je Kiseľov, predsednik po Kaliniu.

Z Angleško je Rusija upostavila redne stike, Najbrže dobi pri tem velike kredite. Ta čas se pogajajo tudi Norveška, Švedska in Italija za uradno priznanje ruske države.

V Indiji stavka poldrugi stotisoč tekstilnih delavcev. Macdonald je izpustil Gandhija, znanega voditelja indijskih nacionalistov, ki ga je angleška buržoazija zaprla. Macdonald skuša indijske nacionaliste, ki so pri volitvah ob koncu lanskega leta dobili parlamentarno večino, pomiriti z Angleško.

Wilson, bivši predsednik ameriških Združenih držav, je nenadoma umrl. Žujim je izginila skoro istočasno druga najsilnejša postava najmodernejše zgodovine, ki se suče okrog svetovne vojne. Prva je Ljennin. Oba sta izginila v takih prilikah, ko so se podrla taktike, s katerimi sta hotela z dveh nasprotujočih si stališč izvesti v bistvu enako idejo: mir in spravo med narodi. Dočim pa je Ljennin grešil proti tej ideji na ta način, da jo je hotel proti njenemu duhu doseči s nasilnostjo, je Wilsonov greh, da je po miroljubnem potu stremel k njej, prezrl pa je, da se mora najprvo popolnoma odreči meščanskemu stališču, ki je protipacifično do mozga. Kakor je krivo, da hočeš kot socialist udejstviti socializem [mir] na protisocialističen [krvav] način, tako je popolnoma krivo, če hočeš kot pristaša kapitalizma [krvave ideje] udejstviti mir na protikapitalističen [miroljuben] način. Slej ali prej te mora lastno stališče — v prvem slučaju socialistično, v drugem kapitalistično — v stremljenjih postaviti pred dovršen polom. Kratko rečeno: Ljennin je ravnal neumno [kapitalistično] s pametnega [socialističnega] stališča, Wilson je ravnal pametno [socialistično] z neumnega [kapitalističnega] stališča. Efekt je isti: Ljenninovih 21 točk je moral odkloniti ves resnično socialistični svet, Wilsonovih 14 točk je moral odkloniti ves resnično kapitalistični svet. Ali ni bilo res tako? Tako bo pa vedno, dokler bo človeštvo odvisno od ideje, delovanja in taktike posameznega človeka, pa naj bo ta posameznik tisočkrat ženij. Prišli bomo do takih neverjetnih protislovij, da bo sorejmal proletariati ideje posameznega kapitalista [Wilsona] meščanstvo pa se bo ravnalo po id-jah posameznega socialista [Ljennina].

Jadranska banka Beograd. Te dni so se vodila pogajanja o upostavitvi poslovnih zvez „Jadranske banke“ v Beogradu s „Srbsko banko“ v Zagrebu, „Hrvat. Slav. Zem. Hipot. banko“ v Zagrebu in „Podonavskim trgovskim A. D.“ v Beogradu.

Pogajanja so se zaključila s povoljnim rezultatom, ki zagotavlja „Jadranski banki“ potrebna sredstva za uspešen razvoj njenih poslov.

Kristan kot strašilo.

„Socialist“ št. 5 [4. febr.] strahovito napada g. Kristana, pa kar v uvodniku. Dozdaj je razlagal napade proti „zaslužnim“ sodrugom kot naš največji greh, zdaj pa dela to tudi sam in kar v uvodniku. Res je ta list vaak dan bolj naš...

Toda zakaj? Ali zdaj morebiti ni več potrebnata tista sloga, zaradi katere so od nas zahtevali, da moramo vse mirno potrpeti, in razlagali, da drugače sploh ni mogoče, češ, da so v vsaki stranki pošteni in nepošteni ljudje? Velik preobrat se je izvršil v teh ljudeh — o „ogabni privatni trgovini“ govore, in pošteno gospodarstvo zahtevajo in o nas pravijo, da smo tista skupina, o kateri oni zlasti težko čuti-jo, da hodi ločena pota — in! pravijo, da nas ne loči nič drugega ko nezaupanje. Neverjetno! Drugod v listu napadajo sicer naše zaupnike po stari navadi in jim odrekajo pravico pobirati prispevke itd. — toda za boj proti Kristanu nas vabijo na svoja prsa.

Gospoda! Ali se je treba Kristana res tako strašno bati? Ali smatrate njegove podrepanike res za tako zmožne, da bodo prekucnili naš program in pravilnik? Še v zvezi z vami se jim to ni posrečilo, pa se jim bo morebiti samim? Strahopetni ste, gospodje!

Kristan je mrtev. Ni za drugega več, samo za strašilo. Za strašilo je pa jako dober, zato ste si ga izbrali za strašilo, da zaradi strahu pred njim zberete nezavedne ovčice zopet pod svoj volčji plašč. Zavedni proletarci pa pod ta plašč ne poidejo, ker vedo, da so tam že Kristanovi podrepaniki.

Kdo neki vam bo verjel, da gresite res proti Kristanu? Čobal, Golouh, Doberšek — pa proti Kristanu? Ali pa celjski Koren, tisti, ki je imel lani od stranke in od celjskih zadružnikov striktno naloge delati za izpremembo pravil Kons. društva, da ne bodo več sami nastavljeni v načelstvu, na občnem zboru je pa prvi podal izjavo, da je ta predlog nepremišljen in da ga je treba preklicati... Kdo vam bo verjel? Morebiti Mariborčani, ki imajo pri vas

najmočnejšo organizacijo, zato ker jim Kristanovi podrepaniki dovoljujejo posluževati se prostorov Kons. društva? Če vam pa verjamejo tisti mariborski delavci, ki so danes brez organizacije, ker ne verujejo nikomur in ker nimajo ne časa, ne denarja, ne prostorov za svoje organizatorično delovanje, vam bo ta pomoč pomagala preklicano malo, kajti če sila pripraviti te do org. dela, bo to delo proti vam, ne za vas.

Zastoj strašite s Kristanom! Nihče se ne boji tega moža preteklosti, k večjemu na njegove metode je treba paziti. Te metode so pa pri vas. Kakor je Kristan delal tajno z dr. Žerjavom, javno pa proti njemu, tako delate tudi vi tajno s Kristanom, javno pa proti njemu.

Če ste res proti Kristanovskim metodam, napovejte jim boj v Blasnikovi in Ljudski tiskarni, pa ne s praznimi napadalnimi frazami, ampak naj vaš udarnik g. Podlesnik javno razloži zgodovino zakonite goljufije z ameriško pomočjo, g. Uratnik naj javno razloži zgodovino dveh milijonov iz časov svojega predsedstva v „Nakupovalni zadrugi“, g. Korun pa lahko še mnogo takih lepih storij razloži, od brezobrestnega državnega posojila pa do zadnjih posojil iz bolniške blagajne. Pri tem mu bodo lahko pomagali z njim združeni dr. Jelenec in ljublj. župan dr. Perič, pa tudi Bukšeg in drugi, in z Uratnikom lahko skupno sestavita o takih zadevah res imenitne napade, ki bodo Kristana zadeli tam, kjer ga lahko tudi ranijo, ne pa samo žgačkajo.

To je pot javnosti, gospoda. Na tej poti vam bo sledilo tudi zavedno naše delavstvo, pa tudi tisto delavstvo, ki ni danes nikjer, ker je preveč tepeno in ve, da bi ne bilo tako, če bi ga ne bili okradli voditelji. Če nastopite to pot, vam tudi naš program in pravilnik ne bosta več tako smrdela, ampak boste vstopili v organizacije, ki po programu ta pravilnik izvršujejo, in vam bo lahko pri srcu. — Če pa ostane zakrknjeni pri Kristanovih metodah, vas bo jutri pohrustal močnejši Kristan, pojutrišnjem pa vas in njega še močnejše organizacije, ki vedo kaj delajo: od programa in pravilnika ne odstopijo niti za las, pa če jih še tako lepo vabite na svoje srce.

Iz stranke.

V pokrajinski odbor so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Karol Kisovec, Ljubljana. Ivan Baraga Brežice. Miroslav Pevec, Škale. Josip Pastorek, Ljubljana. Vinko Möderndorfer, Mežica. Ivan Krušič, Trbovlje. Franc Rinaldo, Trbovlje. Jurij Jeram, Jesenice. Zvonimir Bernot, Krško. Alojzij Leskošek, Celje. Leopold Majdič, Trbovlje. Andrej Martinšek, Velenje. Anton Thaler, Javornik, Ciril Böhm, Celje. Anton Werden, Hrastnik. Martin Umek, Globoko. Franjo Weisbacher, Litija. Vinko Eisinger, Slov. Gradec. Filip Grabner, Črna. Josip Resnik, Store. Ivan Breznik, Trbovlje. Franc Repas, Mežica.

Poročilo o kongresu bomo morali objavljati v „Napreju“, samo v „Ljudskem glasu“ bi predložitelj trajalo. Naročniki „Ljudskega glasu“ naj si prečitajo dotične „Napreje“ vsak pri svojem odboru krajevnih organizacij.

Organizacije, ki imajo v zalogi še kaj strankinih znakov, naj nam jih takoj vrnejo, ker so pošli. Enako tudi pristopne izjave, ki bodo šle drugi mesec nove tiskane.

Na Bizelskem in v Sv. Petru pod Gorami to nedeljo shod SSJ in KDZ. Pridite vsi! Natančneje v zadnjem „Ljudskem glasu“.

Shod v Mežici. V nedeljo 10. t. m. ob 10. Dnevni red: občinska politika in kuluk. Referent s. Bernot.

Tiskovni sklad.

Popravek. Pomota pri prenosu v št. 119 namesto 10.841-50 pravilno Din 10.814-50. Objavljeno je bilo za Din 27— preveč. Pravilna končna vsota v „Napreju“ št. 5 z l. 1924. znaša torej: Din 13.842-50

Dalje so izostale sledeče objave:	
Ciril Böhm, Celje	6—
A. Mohar	2—
Fr. Plaznik Zid. Most	2—
J. Vodišek	2—
F. K. Celje	50—
I. Meznarič, Ljubljana	7—
J. Vetrich	1—
F. Srotič, Črna	2—
St. Tomšič 2x5. — D. M. v Polju	10—
F. Klopčar, Ljubljana	10—
V. Požar, Brežice	5—
KDZ v Gorjah	11-50
Simon Cvahte, Fram	7—
Filip Grabner, Črna	5—
Franc Jelen — žel. Celje	5—
Fr. Weisbacher, Litija	8—
St. Lah, Celje	10—
Z. B. neizrabljene potnine	26—
A. Bučar, Celje	1—
I. Krivec	16—
J. Z. Ljubljana	19—
J. Pastorek, Ljubljana	3-25
I. Lipovž, Moste	5—
KDZ na Vidmu namesto prispevka za delegacijo v Beograd	26—
neizrabljen honorar	769-35
skupaj torej Din	14.851-60

Pokrajinski zbor SSJ in KDZ je soglasno sklenil pristopiti k socialistični delavski internacionali.

„Slogo“ je priznal za svojo gospodarsko organizacijo in ji izročil strankino imetje v upravo. Pozivljajo se torej vsi strankini člani, da pristopijo k „Slogi“. Pristopnina znaša 2 Din 50 p, delež pa 50 Din. Poroštvo je omejeno na višino deleža. Dodažde šteje „Sloga“ 46 članov s polno vplačanimi deleži. Deleži se vplačujejo lahko tudi na obroke, za člana pa se šteje vsak šele takrat, ko ima delež polno vplačan. V kratkem bo imela „Sloga“ občni zbor, na katerem bo izvolila sedanje strankino vodstvo za svoje načelstvo in nadzorstvo, ter izpremenila pravila, da bodo odgovarjala socialističnemu programu. Vsak član SSJ in KDZ naj čimprej pristopi. Tiskovine damo tiskati šele po izpremembi pravil, članske knjižice ostanejo do takrat sedanje, pristopno izjavo pa napiše lahko vsak sam: Podpisani [ime, poklic in bivališče] izjavljam, da pristopam kot član k „Slogi“, nakup. in prod. zadrugi, reg. zadr. z o. z. v Ljubljani, ter se podvržem njenim pravilom in sklepom občnega zbora. Datum [kraj in dan] in lastnoročni podpis. Tako izjavo izroči svojemu krajevnemu odboru z denarjem vred ali pa pošlje oboje na naslov: „Naprej“ v Krškem. Denar pošlje lahko obenem z naročnino „Napreja“ ali „Ljudskega glasu“ po položnici št. 13321. Potrtilo ti pošlje „Sloga“ na novi položnici. Člani naj se potrudijo, da „Sloga“ čim bolj razširijo, nesocialistov pa naj ne vabijo, ker ne morejo biti sprejeti. — Svoje poslovanje bo vodila „Sloga“ javno. Svoje člane bo objavljala enako kakor stranka. Pri obračunu za januar bo že pridejana kolona, iz katere bo razvidno, koliko članov in hranilnih vlog ima „Sloga“ od posameznih krajevnih organizacij.

Glede tiska je kongres sklenil z vsemi sredstvi pospešiti, da bo izhajal „Naprej“ zopet kot dnevnik, „Vorwärts“ pa obdržati kot 14-dnevnik.

Dopisi.

„Zadružni koledar“. Iz Mežice nam pišejo: Sedaj šele vemo, zakaj so se Korenovci v Celju veselili, da Mežica ne obračunava več. V zadružnem koledarju so čitali, da je v Mežicah [!] župan zadr. Čop. Kjer je pa Čop, tam je tudi Doberšek, ta pa ne mara „Napreja“, ker je objavil njegovo jezuitsko pismo, torej je on, Doberšek, vlezaslužan član za — Kristanov „produktivni“ konsum. Pisal je članke o varčevanju za denar in bo lahko kmalu plačal delež 1000 Din. Nam bi bilo sicer vseeno, kako se hvalisajo, ne dovolimo pa, da bi primerjali v resnici zaslužne socialiste z raznimi rokomavci. Na Lešah — Prevaljah je poleg Čopa, ki ima res veliko zaslug, še precej članov, ki jih k sreči ne mešajo z godljjo. To nam je znamenje, kam kdo pripada. Mežiškega župana so pustili umreti, prevaljskega so mu pa določili za naslednika. Upamo, da je za posmrtnico poslal nekaj za sklad proti roparskim vitezom, ker je dobil pristopnico k „Produkciji“. V Zadružnem koledarju pa pogrešamo poročila, kako sta Kristan in Uratnik prevzemala zadruge v Mežici in Črni. To bi znali povedati člani: Logar, Repas, Ferjančič, Mori, Wastl i dr. Če bi hoteli veljati za kroniste, bi lahko vedeli za ustanovnike.

Mežica. Prejeli smo nov politični list „Konsument“, ki zastopa smer Abdičus [Prepeluh] — Goluh — Kristan — Dražil in avtonomijo konsuma. Srečni mi!

Črna. Nagrada! Črnjani hočemo nagraditi Črnjana, ki je napisal v „Konsumentu“ o zadružnem tečaju v Črni in ki kliče Kristanu: Na mnoga leta! Črnjan se ne more oglasiti, prosimo pa g. Topolovca, da bi nam povedal ime iskanega in znamenitega podrepanika!

Politikujoči davkar na Prevaljah. Dne 16. januarja se je informiral predsednik Mežiške strok. organizacije, sodr. Komar, pri davčnem uradu na Prevaljah, koliko delavcev ima volilno pravico za volitve v cenilno komisijo za odmero dohodnine. In glej spaka, davčni uradnik je takoj postal izvrsten politik, in vnet zagovornik kapitalističnega sistema. Trdil je, da delavci ne plačajo davkov in da imajo prevelike plače, on pa da plačuje davke in ima premajhno plačo. S. Komar mu je nato namignil nekaj o indirektnih davkih in uradniških plačah. Ko je g. davkar tako spoznal, s kom govori, se je opravičil, da je njun pogovor privaten. Gospod pri davkarji naj pusti kruh tistih, katerim ga on ne reže, pri miru, in naj se posluži vsaj tiste logike, ki jo ima vsak koroški „sirotej“. Naj ne stoji v svoji bedi, ko bi sočasno rad odjedel kruh tistemu, ki si ga pošteno prisluži in pogumno pribavi. Tako daleč bi lahko segala njegova inteligenca, da bi znal posnemati preprostega rudarja in oprostil klečeplastvo in suženjsko ponižnost. Ali pa naj bo doslednejši, se nauči olike in naj kot sluga pokorni vsakega prvega, ko prejme mesečno plačo, udanosino zahvalno brzojavi gospodinu Pašiču in vojnemu ministru.

Pred občnim zborom Konsumnega društva za Slov.

„Zadruga je kakor poslopje iz stekla. V njej ne moraš ničesar skriti: niti dobička, niti izgube, niti dvomljivih kupčij, niti stremljenja po osebnih koristih. Ona je demokratična; v njej ni za nikogar predpravice, pravice in dolžnosti so za vse ene in

iste. Zadržnik reče lahko, kakor je rekel Boileau: Nič ni lepo, kar ni res, edino resničnost zasluži ljubezen. On ve, da je pravica, za katero stremi, neločljivo združena z resnico.“

Te lepe besede smo čitali v Zadružnem koledarju 1924, stran 17. Konsumno društvo, ki je dalo denar za ta koledar, nam gotovo ne bo smelo zameriti, če se potrudimo, da postane s časom tudi ta konsum kakor poslopje iz stekla, da se bo tudi vanj videlo od vseh strani, ne samo iz ravnateljske sobe.

Seveda nam tudi delavstvo ne bo zamerilo, če mu odvzamemo težko nalogo: z okorno roko zdaj prepisuje član za članom dolgo poročilo, ki bi bilo lahko izšlo v tem koledarju in bi bilo vsem članom lahko brez truda pristopno in tudi mi bi ga čitali lažje in verjeli bi, da besede o steklenem poslopju niso samo fraze ampak resnica.

Albin Lajovic in Leon Patik sta napisala in 23. novembra 1923 podpisala tole

REVIZIJSKO POROČILO

o konsumnem društvu za Slovenijo, r. z. z o. z. v Ljubljani.

V zadnjem času so se razširile med člani naše zadruge različne govorice, ki so metale medlo, celo črno luč na poslovanje in običaje vodečih mož Kons. društva. Te govorice so, kar je povsem umljivo, prišle na ušesa tudi članom nadzorstva, ki so zahtevali v eni predzadnjih sej temeljito revizijo vsega poslovanja. Za to revizijo sta bila izvoljena podpisana izvršila sta jo koncem meseca avgusta t. l. [1923]. Poročilo podajeta tem potom, sicer malo kasno, kar pa naj blagovoli nadzorstvo in načelstvo oprostiti, kriva pa je temu bolezen enega izmed revizorjev.

Predno sta začela revizorja svoje težko in tudi odgovornosti polno nalogo, sta si postavila točne točke, raz katerih sta smoteno izvršila svojo nalogo. Če poročilo ne bo komu všeč, pač ne gre valiti krivde na revizorja, temveč na tiste, ki so možnost ugotovitve raznih nevedčnosti zakrivali. Koj v začetku pa morata poudariti, da sta revidirala povsem nepristransko, ugotovila nedostatke brez ozira na levo ali desno, odnosno pohvalila tudi brez predsodkov, imajoča v očeh le dobrobit članstva in zadruge. Z revizijo sta hotela odgovoriti na sledeča vprašanja:

1. Kaj je namen Konsumnega društva?
2. Kako naj skuša zadruga doseči ta svoj cilj, namen?
3. Ali je storila v tem oziru to, kar je bilo v danih razmerah mogoče?
4. Kje so vzroki, da smo cilj do danes izgrešili?
5. Kdo je kriv neuspehov?
6. Kako odpraviti napake?

Na prvo vprašanje, kaj je namen Konsumnega društva, lahko odgovorimo prav na kratko. Namen zadruge je pospešiti in povzročiti gospodarsko neodvisnost delavskih slojev in malih kmetov, prekrbeti jim cenen nakup vseh življenskih potrebščin, odnosno čim ugodnejšo prodaja lastnih izdelkov članstva. Oskrbeti mu cenen nakup vsega, kar potrebuje, odnosno ne pridela doma, in kupovati po najugodnejših cenah to, kar članstvo izdelava doma za prodajo. Zadostiti vsem tem nalogam v polni meri, je težko delo, ki zahteva celih mož s širokim gospodarskim razgledom, obširnimi znanjem in žilavo vztrajnostjo, a še vedno se bodo potem našli ljudje, ki bodo videli napake. Seveda ne sme ugotovitev napak nikdar vplivati negativno, temveč vedno pozitivno, t. j. da dotični z veseljem napake popravi in se jih v bodoče varuje. Zgoraj omenjene tri naloge so druga z drugo v tako tesni zvezi, da ni mogoče obravnavati prvo, da se ne bi dotaknil druge in tretje, ali pa obratno. Zato bomo skušali na podlagi knjižnih ugotovitev dokazati odnosno opravičiti pomanjkljivosti. Kdo je gospodarsko samosvoj? Gospodarsko samosvoj je tisti, ki to, kar potrebuje, sam doma naredi, ali pridela, tako da ne izda nobenega novca za tuje izdelke, nasprotno pa vjame nekatere za to, kar sam izdeluje. Gospodarsko samosvoji ljudi danes enostavno ni, zakaj potrebe življenja so se tako razpasle, da jim posameznik enostavno ni kos, temveč je navezan na izdelke svojih ljudi. Namen gospodarske osamosvojitve bi Konsumno društvo doseglo tisti trenutek, ko bi v lasni režiji proizvajali vse to, kar člani potrebujejo in bi cene tega bile trajno nižje kot drugod. To je cilj ali namen zadruge. Ker pa ta cilj danes ni dosegljiv, pravimo, da je tako stanje ideal. Temu idealu pa se moramo v vsakim dnem bolj blizati, ne pa, da smo po petnajstletnem obstoju tam kakor prvi dan. Naša zadruga v lastni režiji do danes ne proizvaja ničesar, še čistila za čevlje ne, kar je menda izmed vseh dnevnih potreb najlažje. Toda vzemimo, da do danes ni bilo pod nobenim pogojem mogoče priti do lastnega proizvajanja katerega koli predmeta naravnost pri studencu, ne pa, da ga dobi šele iz druge, tretje, pete ali celo šeste roke. Če ne moremo sami proizvajati, bomo v vsakem slučaju skušali kupiti pri onem, ki sam proizvaja. Če imamo torej tovarne za manufakturo in drugo blago, bom skušal, da kupim za svojih 40 trgovin blago naravnost pri tvorničarju. V celem letu 1922-23, pa nista revizorja ušla niti ene fakture prvega nakupa. Manufakturo kupuje naša zadruga pri Majerju, Urbancu in drugih še manjših trgovcih. Torej

je razumljivo, da ne morejo biti cene bogve kako konkurenčne.

Nogavice n. pr. prodaja zadrugi g. Hvala, ki niti ene fakture ni sam napisal, temveč so med nakupnimi prilogi le mali lističi, na katerih je potrdil imenovan v celem letu, da je prodal Konsumu nogavic za Din 44.781'50, kar je seveda le del njegovih prodaj. Odkod ima Hvala nogavice, se ni moglo ugotoviti, pač pa je res, da jih zastoni ne prodaja. Vezilke za čevlje dobimo ne od tovarne, temveč od neke krošnjarice Josipine Kraljeve po 158 parov, mesto da jih naročimo naravnost, ali pa, da jih kupimo od kekega Franca Molka po 747 parov [F 847/22 in 1113/22]. Taki predmeti se kupijo v veliki množini, kar se jih v 40 prodajalnah rabi; izgovor, da bi se v tovarnah ceneje ne dobili, ne more držati, razen če jih kak verižnik nakrade, potem pa je zadruga v nevarnosti, da bo zadruga kaznovana, ker kupuje ukradeno blago. Na vsak način pa taki nakupi niso v korist, ne v smislu zvišenih zadrugi načel. Od moke sta si revizorja izprosila le nekaj fakturiranih števil, po teh podatkih je Konsum nakupil moke v letu 1922-23. za 5.863.858'68 dinarjev, to je prav čedna vsota, toda motil bi se vsak, če bi mislil, da je to moko kupila zadruga iz prve roke. Ne, ampak morda iz 4., deloma tudi iz 5. ali več. Zakaj moker Polak v Ljubljani prav gotovo nima svojega polja, še mline ne, temveč je enostaven prekupčevalec, ki ne dela zastoni. In če ima samo 1% dotični, ki prodaja Konsumu moko, znaša to 58.638 Din. In za toliko je naša moka dražja, oziroma nekonkurenčna.

Ena prvih osamosvojitvev na gospodarskem polju je brez dvoma proizvodnja pražene kave. prave in žitne. Kolikor je bilo stavljenih predlogov, da se te reč napravi, vsi so bili soglasno sprejeti. Toda komaj je seja končana, že zraste iz tal podjetje, ki je v lesni zvezi z našo zadrugo, odnosno načelstvom! In mi zadrugiški smo po fakturiranih cenah kupili v letu 1922-23. žitne kave za 90.756'64 Din, če je od tega samo 20%, znese 18.000 Din in toliko ne stane danes navadna pražnica kave, za toliko bi bila žitna kava lahko cenejša, odnosno zadruga bi imela pražnico. Da ni v centrali v Ljubljani prostora, je prazen izgovor. Zakaj zadruga ima hiše tudi drugod, poštino pa mora plačati v tem kakor v onem slučaju, torej ne pride kraj prav nič v poštev. Centralizem se nikjer še ni obnesel v zadrugah, tem manj, ker so skozi in skozi demokratske ustanove. Podobno kakor z žitno kavo, je s kremo za čevlje. Za ta izdelek je plačala zadruga Nerimi in Trebarju v celoti Din 264.072. 20% ni dobiček znaša 50.000 Din. Za ta denar postavimo moderno kuhinjo kreme in ne tako, kakor jo ima n. pr. Keber pod Šmarno goro in si dela ž njo milijone. Prav tako je pri čaju. Čajarna Adria ga dobi zaboj, dva ga potem zavijeta v zavijke in te prodajo. Kupuje jih naša zadruga in daje Adriji dobiček ne samo pri čaju, temveč tudi pri ovovih, mesto da bi si sama omislila za svojih 40 prodajal zavijanje čaja s svojo varstveno znamko, in če bi že ne delala bogve kakšne dobičke, bi pa vsaj preskrbeli s kruhom enega svojih ljudi in mu dala neodvisno eksistenco. Omeniti bi bilo pri tem poglavju še mletje soli, dišav in tem podobnih predmetov. Do lastne produkcije na tem polju je tako majhen korak, da ga zmore dosti manjša zadruga, a ne Kons. društvo, ki ima 40 prodajal. Samo pomislite, za koliko bi se zavest zad. učnikov dvignila, če bi lahko rekli, da kupujejo žitno kavo znamke Kodes. Kodes kremo, Kodes čaj, Kodes dišave, Kodes milo, sploh produkte znamke Kodes, ki se proizvajajo v lastnih tvornicah. Tako pa se odseka dobiček in to glavno, smetana dela naših rok gre drugemu, nam zadrugi ostane le posnemka prekupčevaleškega dobička. Še lažja kot pri omenjenih predmetih je gospodarska osamosvojitev tam, kjer člani sami proizvajajo tako blago, n. pr. čevlje. Revizorja ne moreta zanikati, da se ne bi tako blago v malenkostni meri kupovalo od producentov, ki so člani zadruge. Toda potrditi pa moramo, da je to res samo in izključno samo malenkost. Veliko čevljev. posebno otroških, kupujejo pri trvdki Kovačević-Teršan, Prešernova ulica v Ljubljani, ki jih pa zopet kupuje od tržiških ali drugih čevljarjev. Seveda ne dela tega zastoni. Če pa že gredo pri kupčiji s čevlji k viru in se dobi blago v komisijo, tedaj je ta vir tak, da ni zmožen uspešne konkurence. [Peko]. Ljudje le otipajo blago, ki ga potem trvdka ne vzame nazaj, temveč o-

stane zadrugi, da ga enkrat prodaja v svojo gotovo izgubo. Tudi tu bi bilo priporočljivo, da se poskusi vsaj z dodajo usnja, če lastno proizvodnjo ne gre drugače, in gotovo bi bili čevlji Kodes konkurenčni v ceni in kvaliteti. Da ponovno ugotovimo, da so nakupni viri naše zadruge v vseh predmetih druga, tretja ali celo večkratna roka, hočemo dokazati na predmetu, ki prav gotovo ne potrebuje prekupčevalca. Za uspešno in točno moderno poslovanje so potrebni pisalhi in računski stroji. Ti stroji so iz večine ameriškega ali pa nemškega izvora. Zadruga je kupila v poslovnem letu 1922-23 računski stroj na Nemškem. Nakup tega stroja kot menda vseh prejšnjih, je poverila dunajskemu trgovskemu agentu g. Hostovskemu. Seveda ta ne dela zastoni. Dobil je ta za to 10% provizijo nakupne cene in se je stroj podražil za 5637 Din. — Če bi šel en član načelstva sam na Nemško po stroj, dvomimo, da bi stalo 2000 Din, tako smo pa plačali zadrugiški 10% provizije. In ta g. Hostovsky ima z našo zadrugo silno dosti opravka, toda vedno za 10% fakturne cene. Prodal je zadrugi okroglo za 200 tisoč dinarjev. — 10% provizije je 20.000 dinarjev dobička zanj.

Ti zgledi naj služijo za dokaz, da zadruga ne vrši točno in uspešno uvodoma omenjene naloge. Lastne produkcije sploh nima. Nakupni viri so posredni, ki blago le podražujejo in onemogočujejo konkurenco. Produkcije lastnih članov zadruga sploh ne pospešuje, ker kupuje predmete, katere ti proizvajajo, drugod za dražje cene. Sedaj pa nastane vprašanje, kako je zadruga določala prodajalne cene za zadrugiške kupljenih predmetov. S tujo besedo imenujemo določanje cen kalkulacijo. Na splošno morata revizorja ugotoviti, da nista našla v kalkulacijah celega leta nobenih trdnih načel, po katerih se določajo prodajalne cene. Te se ravnavo izključno po krajevnih prilikah, posameznih prodajal in zato cene niso enotne, temveč plača zadrugiški za eno in isto blago v dveh različnih prodajalnih različnih cenah. Če je v kakem kraju huda konkurenca, tam so cene nižje, kjer pa ni konkurence, pa višje. Tako se godi, da se plačuje na pr. soda na Jesenicah za 6—8 kron dražje kot v Ljubljani. S čisto trgovskega stališča je ta način morda pravi, toda s stališča poštenja napram samemu sebi in s stališča zadrugičnosti je pomislek revizorjev povsem drugačen. Če kupimo blago po tej in tej ceni, tedaj se nastavi prodajna cena tako, da je v vseh prodajalnih enaka in seveda tudi konkurenčna. Pri ugodnih nakupih se ta reč napravi sama po sebi, pri neugodnih nakupih, katerih pravi trgovec sploh delati ne sme, je pa vendar težja stvar. Toda če vidijo člani ugodnosti zadruge prav očitno, potem paralizirajo tudi neugodnosti. [Dalje prih.]

SLADKORNA BOLEZEN.

Sladkorna bolezen ali sladkosečnost je jako razširjena bolezen; njeno znanstveno ime je: diabetes. Imamo dve vrsti te bolezni, razlika pa je velike važnosti le za zdravnike. Ona vrsta, ki jo zdravniki zovejo diabetes-mellitus in katero ima širše obcinstvo navadno v mislih, ko govori o sladkorni bolezni, je najnevarnejša. Zdi se na temelju statistik, da ta vrsta sladkorne bolezni prevladuje več po mestih. Pretirana raba sladkorja v hrani se smatra kot eden izmed razlogov te bolezni. Zdi se, da so debeluh bolj podvrženi sladkosečnosti; mnogi strokovnjaki trdijo pa, da se prevelika teža, ki jo pogostoma nahajamo pri bolnikih, nima pripisati sladkosečnosti, marveč vzrokom te bolezni. Človek je podvržen tej bolezni v vsaki starosti, najrajši v starosti čez petdeset let. Moški so ji dozdnevno bolj podvrženi.

Simptoni ali znaki sladkorne bolezni so navadno pojavljajo postopoma. Človek utegne biti dolgo bolan, predno se zave, da mu treba zdravniške pomoči. Prvi simptoni, ki vzbujajo pozornost so izguba moči in teža in velika žeja. Ako se urin — voda — kemično preiskuje najdemo v njem polno sladkorja. Sladkor se lahko najde tudi v krvi, slini in solzah in skoraj v vseh izmečkih telesa. Eden izmed najsitnejših simptomov je velika žeja. Bolnik pije navadno ogromno količino tekočine in žeja je pogostoma — ne pa vedno — v spremstvu požrešnega apetita. Usta so vedno suha in lahko dišijo po sladkem. Posledice sladkorne bolezni na splošno zdravje so jako razločne. Mišice se oslabijo, temperatura telesa se zniža in koža utegne postati

suha in trda. Dostikrat se zobje zrahljalo in segnjejo in dlesno okrvavi. Pojavlja se splošna duševna potrtost in razdražljivost.

Komplicacije bolezni so razne in resne. Bolezen utegne povzročiti oslabljanje vida; mrena v očeh je običajna. Pojavljajo se izpuščaji na koži; turi, črmi in gangrena (gnilež udov) se utegnejo prikazati. Bolniki so — kakor vse kaže — bolj dovzetni za pljučnico, in ako jo bolnik premaga, dostikrat nastane gangrena pljuč. Vsakovrstne prebavne slabosti, bolezni na obistih in srčna slabost so jako navadne posledice. Najresnejša komplikacija pa je takozvana diabetična otrplost (koma), ki je navadno končni vzrok smrti. Bolnik utegne biti prej še v nezvesti eden do tri dni.

V minulosti so bili slučajji ozdravljenja nenavadno redki. Vendarle je mogoče storiti mnogo, da se trpljenje bolnikovo olajša in njegovo življenje podaljša. V zadnjih letih je zdravljenje sladkosečnosti veliko napredovalo. Temelj je ponajveč ta, da mora bolnik stradati, dokler ne izgine sladkor iz izmečkov. Dostikrat je potrebno nadaljevati začetni post dva do deset dni. Po prvem dolgem postu ni pa navadno treba daljših postov, ki bi trajali, čez en dan.

Velikanskega pomena za ozdravljenje sladkorne bolezni je nedavno iznajdeni lek „Insulin“. Ali njegova raba ni brez nevarnosti in zdravljenje se mora vedno vršiti pod vodstvom zdravnika. Kdor trpi na sladkorni bolezni, naj se poda takoj k zdravniku, v katerega največ zaupa. Podvrže naj se njegovi oskrbi in vestno naj se ravna po njegovih navodilih. Zdravnik mu bo povedal, v čem obstoja nova metoda zdravljenja potom insulina.

KDO IMA PRAV?

Na kongresu v Trbovljah je najbrže večina sodrugov prezrla naslednjo finese:

sodr. Čopč je trdil, da so bivši člani naše stranke, ki zato ne marajo nič delati, ker preveč pišemo o grehah „socialističnega“ koruzništva. So torej že preveč učeni;

sodr. Marjek, zgornješišenski delegat je popolnoma drugače, nego je naznanil g. Uratnik v 4. „Socialistu“, izjavil, da so člani zgornješišenske organizacije konsternirani, ker niso natančno poučeni, kdo ima prav in kdo nima prav. Izkazalo se je torej na konkretnem slučaju, da smo o tistem koruzništvu še vse premalo pisali!

Komu naj sedaj sledimo, Čopču ali Marjeku? Skoro bi bilo razpisati nagradno tekmo za rešitev tega vprašanja. To se pravi, mi že nič ne dvomimo, komu bomo sledili; sledili bomo tistim sodrugom, ki pravijo, da še premalo vedo. Zakaj preveč slučajev smo doživeli, da so baš tisti „preveč poučeni“ stekli kakor nedolžna jagnjeta najprvo za Korunovim šopom trave in zašli sedaj v Kristanov hlev — pa čeprav še vedno trdijo, da Toneta ne marajo. Ali so bili torej res poučeni?

UTRINEK.

Zakaj je državna uprava tako slaba?

Ker je preveč svetnikov in premalo delavcev.

Tudi v stranki bo enako slaba uprava, če bodo vsi samo svetovali, namesto da bi delali.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

3050

Priljubljenost, ki jo uživa „Žika“ bolj in bolj, je najboljši priporočilo za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydrovka dobra znanka v vsaki hiši, pravtako spoznavajo naše gospodinjice danes, da je mogoče z „Žiko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva. Dobiva se povsod. Kjer je ni, se obrnite na naslov: Pražarna Žika v Ljubljani, Rožna dolina.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

priporoča svojo bogato zalogo:

Pisalnih strojev „Adler“ in „Urania“.

Šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Voznih koles

Styria - Dürrkop - Orožno kolo (Waffenrad).

Ceniki zastoni in franko.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija